

Rozwój afektywny: początki odwzajemniania i uczuć moralnych

18 grudnia 2020

Stadium przedoperacyjne (2-7 r. ż.)

Odwzajemnianie uczuć

Pierwsze uczucia moralne

- Piaget uważał, że uczucia moralne są „związane z tym co konieczne, a nie po prostu pożądane czy preferowane” (uczucia normatywne).
- Piaget zakłada, że normy moralne mają trzy cechy: a) normy moralne można uogólniać na wszystkie analogiczne sytuacje, nie tylko sytuacje identyczne b) normy moralne wykraczają poza sytuacje oraz warunki, które wywołały c) normy moralne są związane z poczuciem autonomii

Pojęcia reguł u dzieci

- Pamiętacie słynną grę w kulę? Piaget zastosował ją także by zbadać jak dzieci przyswajają reguły. I tak odkrył cztery główne fazy poznawania przez dzieci reguł gry w kulę:

1) FAZA RUCHOWA – dziecko nie jest świadome reguł. Manipuluje kulami według chęci i nawyku. Gra w kulę samo ze sobą, nie jest to zachowanie społeczne. Przyjemność wypływa z faktu manipulacji kulami

2) FAZA EGOCENTRYCZNA – w wieku 2-5 dzieci zaczynają uświadamiać sobie istnienie reguł gry i zaczynają wykazywać chęć grania z innymi, zwykle ze starszymi dziećmi. Małe dziecko zaczyna naśladować grę starszych, lecz jego egocentryzm poznawczy sprawia, że bawi się samo ze sobą, nie

stara się wygrać.

3) WSPÓŁPRACA – 7-8 lat, dzieci zaczynają rozumieć reguły, a za cel gry zaczynają uważać wygraną

4) KODYFIKACJA REGUŁ – 11-12 lat, dzieci zaczynają rozumieć, że zasady gry są lub mogą zostać ustanowione przez grupę, że grupa może zmieniać te reguły i że są one niezbędne do tego, by gra była uczciwa

Pojęcie przypadku i niezręczności

- młodsze dzieci nie potrafią oceniać intencji np. jeśli ktoś je niechcący popchnie to dziecko uważa, że winowajca zrobił to celowo i naumyślnie
- Pamiętajcie te dwie historyjki o chłopcach i filizankach? Jeden z nich wchodził do pokoju bo mama wołała go na obiad. Za drzwiami stało krzesło na którym były filizanki. Chłopak niechcący popchnął drzwiami krzesło i rozbił 15 filizanek. Drugi chłopiec kiedy mama wyszła chciał podpierdzielić trochę konfitury z szafki...kiedy się wspinał by sięgnąć po słoik zahaczył o jedną filizankę, strącił ją i rozbił. Dzieci w wieku 7-8 uważają, że pierwszy chłopiec postąpił gorzej. W tym wieku dzieci opierają swe sądy na kategoriach ilościowych. Około 8-9 r. ż. zwykle dzieci zaczynają być zdolne do widzenia sytuacji z punktu drugiej osoby i wtedy też mówią, że to drugi chłopiec popełnił gorszy uczynek, bo wiedział, że znajdują się tam filizanki i że może je rozbić...

Dzieci a kłamstwo

- dzieci poniżej 7-8 r. ż. uważają, że kłamstwo to „brzydkie słowo”
- dzieci od 6-10 r. ż. uważają, że kłamstwo to coś, co nie jest prawdą. Fałszywe stwierdzenie jest uważane za kłamstwo bez względu na intencje. Jeśli coś nie jest prawdą, to jest kłamstwem

- dopiero ok. 10-11 lat dzieci zaczynają rozumieć kłamstwo jako zamierzony fałsz (nie jest raczej możliwe wykształcenie takiego rozumowania pojęcia kłamstwa przed rozwinięciem się operacji formalnych)

Dlaczego nie należy kłamać

- dzieci poniżej 7 r. ż. zapytane dlaczego nie należy kłamać zwykle mówiły: by nie zostać ukaranym . Jeśli nie ma kary to można kłamać:)
- powyżej 9 r. ż. oddzielają pojęcie kary od kłamstwa. Kłamstwo jest złe nawet gdy pozostaje bezkarne
- 10-12 r. ż. głównym kryterium oceny kłamstwa stają się intencje

Kara i sprawiedliwość

- pojęcie kary u małych dzieci Piaget nazwał **sankcją ekspiacyjną**. Jest to kara wymierzona dzieciom przez rodziców lub inne autorytatywne osoby za złamanie reguł. Nie istnieje żaden związek między treścią sankcji a przewinieniem. (np. za nieposprzątany pokój dziecko nie idzie do kina)
- Drugi typ kary Piaget nazwał sankcjami przez odwzajemnianie. Polegają na wyjaśnieniu, że łamanie reguł pogwałca umowę społeczną i niszczy więź społeczną. Jeśli to nie wystarczy...można np. dziecko, które nie posprzątało pokoju zabrać te rzeczy, których nie posprzątało. Kary te są „naturalnymi konsekwencjami” nieprzestrzegania zasad.
- Dzieci starsze uważają, że kara przez odwzajemnianie jest bardziej sprawiedliwa i często odpowiedniejsza niż sankcja ekspiacyjna

Wadsworth B. H., (1998) Teoria Piageta. Poznawczy i emocjonalny rozwój dziecka. WSiP, Warszawa.

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.